

แนวโน้มนการ จักกักรรรมการ เรียนการ สอนวิชาภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะ
การแก้ปัญหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นางเสารนลิน วรรณศิริ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974 - 566 - 571 - 1

013224

17504545

Ⓢ

TRENDS IN THAI LANGUAGE INSTRUCTIONAL ACTIVITY MANAGEMENT
FOR DEVELOPING PROBLEM SOLVING SKILL AT
THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL

Mrs. Saonalin Wannasiri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวโน้มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โดย

นางเสารีนลิน วรรณศิริ

ภาควิชา

มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายใจ อินทร์พรชัย

รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย หิศาลบุตร)

ผู้อำนวยการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทน รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการ สอววิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.สุจริต เทียบรชอม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายใจ อินทร์พรชัย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พร้อมพรรณ อุกมลสิน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวโน้มการจํกตกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
 เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 ชื่อนิสิต นางเคาร์นลิน วรรณศิริ
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายใจ อินทร์มพรมย์
 รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ
 ภาควิชา มัธยมศึกษา
 ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวโน้มในการจํกตกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อพัฒนา
 ทักษะการแก้ปัญหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 2 ชุด คือใช้เทคนิคเคลฟายกับกลุ่มตัวอย่างประชากร
 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 22 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม
 เคลฟายทั้งหมด 3 รอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัชยฐาน ฐานนิยม และพิสัย
 ระหว่างควอไทล์ เครื่องมือในการวิจัยอีกชุดหนึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันใน
 การจํกตกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูภาษาไทยที่
 สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 98 คน จากโรงเรียนรัฐบาล 17 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร
 ข้อมูลที่ได้นำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูล
 จากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดนำเสนอผลในรูปตารางและความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับแนวโน้มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีพุทธศักราช 2538 ดังนี้

1. หลักและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้แก่แก่นักเรียนนั้น ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ใช้หลักการฝึกปฏิบัติจริง มีการวางแผนกิจกรรมล่วงหน้า มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน เป็นกิจกรรมที่เหมาะสม ประหยัด และเกิดประโยชน์ ฝึกให้มีความรับผิดชอบ ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อแนะนำแนวทางการจัดนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ฝึกกิจกรรมทักษะทางภาษา คือ การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน เพราะเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่ช่วยส่งเสริม และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ควรเป็นกิจกรรมที่ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตาม ควรเริ่มจัดกิจกรรมเพื่อฝึกการแก้ปัญหาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ควรเน้นกิจกรรมที่ฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ เน้นความเป็นประชาธิปไตย และฝึกการแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนค้นหาวิธีแก้และคำคอบด้วยตนเอง

2. ลักษณะของคนแก้ปัญหาเป็น ควรเป็นคนมองเห็นปัญหาอย่างฉับไว ค้นพบวิธีแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว มีเหตุผล ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ มีทัศนคติที่ดี ก่อสังคม เป็นคนสุขุมใจเย็น มีสุขภาพดี มีความเฉลียวฉลาดเชื่อมั่นในตนเอง เคารพความคิดเห็นและปัญหาของผู้อื่น มีความกระตือรือร้น มีทักษะทางภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอย่างน้อยหนึ่งภาษา สามารถนำกระบวนการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ หรือแบบอริยสัจสี่มาใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. การจัดการศึกษาของไทยเพื่อสร้างลักษณะคนแก้ปัญหาเป็นให้เกิดขึ้นนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับกระบวนการสอนของครูที่จะโน้มนำให้นักเรียนมีลักษณะของการเป็นนักแก้ปัญหารวมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาการเรียนและเหมาะสมกับวัยด้วย

4. ครูภาษาไทยจะเข้าใจบทบาทของคนที่มีการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้แก่แก่นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น ถ้าทิศทางการศึกษาของไทยมุ่งเน้นในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และการจัดระบบการเรียนการสอนเริ่มคล่องตัวขึ้น

5. อุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะ ก็คือ เรื่องค่านิยมที่เน้นให้สอบเข้ามหาวิทยาลัย ครูอาจมุ่งสอนแต่เนื้อหาวิชาจนมีโอกาสจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาน้อยลง ควรมีการอบรม สัมมนาครูโดยไม่เน้นเฉพาะทฤษฎี แต่ควรให้ครูได้ฝึกปฏิบัติจริงให้มากที่สุด

สำหรับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบันนี้ ครูภาษาไทยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมากกว่า กิจกรรมที่มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้แก่ักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอันดับแรก มีดังนี้

กิจกรรมหลักภาษาในชั้นเรียน ได้แก่ การนำคำที่นักเรียนมักสะกดผิดมาให้อ่านและเขียน

กิจกรรมหลักภาษาออกชั้นเรียน ได้แก่ การแข่งขันต่อคำพังเพย

กิจกรรมวรรณคดีในชั้นเรียน ได้แก่ การให้นักเรียนวิจารณ์ และอภิปรายเหตุผลเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละคร

กิจกรรมวรรณคดีนอกชั้นเรียน ได้แก่ การทนายปัญหาสำคัญ ๆ จากวรรณคดี

กิจกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียน ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้แก่ การฟังข่าวบทความสารคดีแล้ววิเคราะห์ การพูดวิจารณ์ข่าว บทความ หรือหนังสือพิมพ์ การอ่านประเด็นสำคัญต่าง ๆ แล้วอภิปรายกันเอง และการเขียนอภิปรายการแก้ปัญหาจากที่ครูสมมุติเหตุการณ์ขึ้น ตามลำดับ

กิจกรรมการใช้ภาษาออกชั้นเรียน ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้แก่ การฟังรายการตอบปัญหาภาษาไทย การฝึกพูดในที่ประชุม หรือบนเวที การวิจารณ์หนังสือ และการทำจุลสารหรือหนังสืออนุสรณ์ของโรงเรียน ตามลำดับ

Thesis Title Trends in Thai Language Instructional Activity
Management for Developing Problem Solving Skill
at the Lower Secondary Education Level

Name Mrs. Saonalin Wannasiri

Thesis Advisor Assistant Professor Saijai Indrambraya
Associate Professor Oonta Nopakun

Department Secondary Education

Academic Year 1985

Abstract

The purpose of the study

To study the trends in Thai language instructional activities management for developing problem solving skills at the lower secondary education level

Procedures

Two sets of questionnaires were constructed. The first set was a Delphi Technique. The samples for the Delphi Technique was 22 experts in Thai language. They answered the questionnaires and confirmed their opinions in three rounds of answers. The data were then analyzed by means of median, mode and interquartile ranges. The second set of questionnaires was used to ask the present situation in Thai language instructional activities management from the samples of 98 Thai teachers of 17 lower

secondary level government schools in Bangkok Metropolis. The collected data were analyzed by means of percentage, arithmetic means and standard deviation. The data from the two sets of questionnaires were presented in the form of table and descriptive form.

Results

The results of the research from the Delphi Technique revealed that Thai language experts had agreed at the highest level that in 1995, the future trends in Thai language instructional activities management for developing problem solving skills at the lower secondary education should be as follows.

1. The principle and method of teaching and learning activities organization that should help to develop problem-solving skills for students should be that the students participate more. There should be a precedent plan of the activities and more emphasis on certain objectives. The activities should be suitable, economical, useful, and helpful in training the students to have responsibility. Teachers' handbook should be produced to suggest group process in practising skills in speaking, listening, reading and writing for the students, because it is the basic tool to encourage and develop problem solving skills. The activities should be those for practising to be a leader and follower. To foster problem solving, activities should be done from primary education level. Critical training activities, democratic training,

and activities in solving problem in simulation situation should be emphasized so that students will find the way to solve their problems and find the appropriate solutions.

2. Those who should be able to solve problems in the future should be able to seek and find ways of solving problem quickly. They should be logical, can adapt themselves to changing situations. They should have good attitude towards their society. They should be discerning, patient, have sound mind, intelligence, confidence, accept others' opinion, have wisdom, and have good skills in languages, both Thai and at least one foreign language. They should be able to adapt the scientific problem solving method or the four noble truths of Buddhism ways to their daily life.

3. Thai instructional organization to serve the purpose of acquiring problem solving characteristics, will depend on the teachers' teaching process that stimulate the students to be keen on problem solving. It also will depend on the organization in the teaching and learning activities that relates to the subject objectives and appropriate with the age of the learners.

4. Thai language teachers will have to realize more that they have a role to develop problem solving skills for their students at lower secondary level if there is still a strong emphasis on this aim in the future, and the instructional organization tends should be more facillable.

5. The experts suggested that in the future, the problem which will be confronted, is the social value of the university entrance. The teachers should teach less subject matter so that they will have more time in organizing activities to train students in problem solving skills. There should be training programs or seminars for teachers so that the emphasis is not only on the theory, but the teacher can learn to practice.

Thai language teachers had agreed at the high level that the present situation, Thai language activities for the development of problem solving skills at the lower secondary education level when classified into the following are as follows ;

Grammar activities in class; the first priority was reading and writing activities and the correction of wrong spellings.

External grammar activity; the first priority was the competition of completing Thai proverbs.

Literature activities in class; the first priority was criticism and discussion the characters in Thai literature

External literature activity; the first priority was guessing game with selected questions from Thai literature

Thai usage in class; the first priority; for listening was listening to the news, articles, the features, and the analyses of them; for speaking was criticism the news or the topics from newspapers; for reading was letting students read

different topics and then discuss on their own; for writing was criticism writing about which the teachers had made up the situation.

External Thai usage; the first priority; for listening was listening to Thai language quizzes and answer; for speaking was practical speaking skills in meeting or on stage; for reading was criticism about books; for writing was issuing bulletins or school anniversary books.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรหม และ รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ ที่ได้กรุณาตรวจ แก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ เมตตาและเอื้ออาทร นับเป็นกำลังใจที่ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก ขอ กราบขอบพระคุณด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง. มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เทียบรอม ที่ได้ประสิทธิ ประสาทความรู้อันเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย และได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นในการ ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พร้อมพรรณ อุกมสิน ที่ได้ให้คำปรึกษา อันเป็นประโยชน์ในงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์รุประณี นาคกรรพ รองศาสตราจารย์ ดร.นววรรณ พันธุเมธา รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลาวรัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และรองศาสตราจารย์สมถวิล วิเศษสมบัติ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้แนวคิดเกี่ยวกับแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยทุกท่านที่ให้ความกรุณาแสดงความ คิดเห็นอันทรงคุณค่าในการวิจัย ด้วยความเต็มใจตลอดมา รวมทั้งครูภาษาไทยทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการออกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนในการทำวิจัย 1,500 บาท

ท้ายที่สุดขอขอบคุณอาจารย์ถาวร วรรณศิริ ที่เป็นกำลังใจและคอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้ทุกอย่าง จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เศารันลิน วรรณศิริ

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ท

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น	5
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	เอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่มีส่วนช่วย	
	พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา	6
	เอกสารเกี่ยวกับการวิจัยโดยใช้เทคนิคเคลฟาย	21
	งานวิจัยภายในประเทศ	27
	งานวิจัยต่างประเทศ	31
3	วิธีดำเนินการวิจัย	34
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร	34
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	35
	การทดลองเครื่องมือ	39
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	40

	การวิเคราะห์ข้อมูล	41
	การสรุปผลและการอภิปรายผล	46
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	การวิเคราะห์ข้อมูลเคลฟาย	48
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูภาษาไทย	73
5	สรุปอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	86
	สรุปผลการวิจัย	86
	อภิปรายผลการวิจัย	94
	ข้อเสนอแนะ	104
	บรรณานุกรม	106
	ภาคผนวก	113
	ก. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิทางค่านแบบสอบถาม	114
	ข. รายงานผู้เชี่ยวชาญค่านภาษาไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร	115
	ค. รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร	117
	ง. แบบสอบถามเคลฟาย	118
	จ. แบบสอบถามครูภาษาไทย	151
	ประวัติผู้เขียน	162

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. หลักและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่มี ส่วนช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีพุทธศักราช 2538	50
2. ลักษณะของคนแก้ปัญหาเป็นในปีพุทธศักราช 2538	56
3. การจัดการศึกษาของไทยเพื่อสร้างลักษณะคนแก้ปัญหาเป็น ในปีพุทธศักราช 2538	60
4. ความเข้าใจของครูภาษาไทยเกี่ยวกับบทบาทของต้นค้ำในการพัฒนา ทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีพุทธศักราช 2538	64
5. อุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนวิชาภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ในปีพุทธศักราช 2538	68
6. จำนวนและร้อยละของครูภาษาไทยที่จำแนกตามสถานภาพ ...	73
7. คำมีชนิมเลขคณิต คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมหลักภาษาในชั้นเรียนที่มีส่วน ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียน	75
8. คำมีชนิมเลขคณิต คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมหลักภาษานอกชั้นเรียนที่มีส่วน ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียน	77
9. คำมีชนิมเลขคณิต คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมวรรณคดีในชั้นเรียนที่มีส่วน ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียน	78

ตารางที่

10. คำมีชนิมเลขคณิต คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมาย
ของความคึกเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมวรรณคดีนอกชั้นเรียน
ที่มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้แก่ักเรียน 79
11. คำมีชนิมเลขคณิต คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมาย
ของความคึกเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมการใช้ภาษาใน
ชั้นเรียนที่มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้แก่ักเรียน .. 80
12. คำมีชนิมเลขคณิต คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมาย
ของความคึกเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมการใช้ภาษาออก
ชั้นเรียนที่มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้แก่ักเรียน .. 83

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย